

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ВИКЛАДАННІ КЛІНІЧНОЇ ФАРМАКОЛОГІЇ З АЛЕРГОЛОГІЄЮ ТА ІМУНОЛОГІЄЮ

Петрова Т.А., Островська Г.Ю., Муляр Л.А.,

Власова О.В., Колот Е.Г.

Вищий державний навчальний заклад України

«Українська медична стоматологічна академія»

Освіта України в цілому, і вища школа, зокрема, не можуть стояти осторонь поза меж європейської інтеграції. Зона європейської вищої медичної освіти повинна базуватися на спільних фундаментальних принципах і підходах. У документах ЮНЕСКО технологія навчання розглядається як системний метод створення, застосування і визначення процесу викладання в цілому та засвоєння знань із врахуванням технічних і людських ресурсів. Існує класифікація технологій навчання, яка включає технічні, економічні, соціальні, організаційно-управлінські, педагогічні, психологічні та інформаційні технології. Ефективність інформаційних технологій навчання розширює можливості використання усіх інших. Метою використання новітніх технологій навчання є підвищення якості і забезпечення доступності освіти на рівні європейських стандартів.

Педагогічний процес у вищій школі перейшов на рівень, який повинен відповідати новим вимогам інформаційної цивілізації. Вирішення цієї проблеми пов'язано з втіленням в учбовий процес інноваційних технологій навчання.

Клінічна фармакологія є однією з інформаційно-насичених наук, що пов'язано з інтенсивним розвитком фармації та фармакології, поширенням сучасного фармацевтичного ринку, особливо за рахунок великої кількості комерційних препаратів. Максимальна спрямованість клінічної фармакології та формування навиків оптимального застосування лікарських засобів, робить предмет зв'язуючим ланцюгом всіх клінічних дисциплін, тобто надає міжпредметний характер.

Організація і здійснення навчального процесу – це багатогранна і складна система дії і взаємодії, яка складається із змінювань форм викладання, більш активного співробітництва викладача й студента, спрямованих як на знаходження і вдосконалення останнім знань, вмінь, навичок, так і – одночасне підвищення майстерності викладача. Такі відношення можуть бути побудовані тільки на використанні новітніх технологій навчального процесу.

Сучасний стан розвитку інформаційного забезпечення відкриває широкі можливості доступу до джерел інформації і тому частково зміщує акценти у плануванні навчального процесу в бік самостійної роботи. Але разом с тим, унікальна специфіка медичного вузу не дозволяє максималізувати самостійну роботу. Нові інформаційні технології включають, по перше – тестово-контролюючі програми, по-друге – мультимедійні електронні посібники, по третє – використання мережі Інтернет. Активне застосування цих методів навчання створює оптимальні умови для підвищення загального рівня теоретичної та практичної підготовки студента в рамках Болонського процесу.

Сучасні технології навчання по курсу «Фармакологія з клінічною фармакологією та імунологією» забезпечуються як теоретичною підготовкою студентів, так і навчально-матеріальною базою, яка постійно вдосконалюється. Викладачі кафедри приділяють постійну увагу пошуку нових форм і методів викладання, які б оптимізували процес навчання студентів. Проводиться велика робота по створенню підручників, учбових посібників, відеофільмів з актуальних проблем фармакології, впровадження в учбовий процес інформаційних матеріалів по новим лікарським засобам, координації викладання курсу «Клінічна фармакологія» з іншими клінічними дисциплінами. У навчальному процесі використовують мультимедійні технології при проведенні лекційного курсу з алергології та імунології, при проведенні занять з клінічними ординаторами. Особливе значення має робота

в напрямку підвищення кваліфікації викладачів та вдосконаленню їх педагогічної майстерності.

Введення системи академічних кредитів ECTS припускає змінювання навчальних планів, програми. Згідно останньої, до кожної теми розроблений тестовий контроль знань, який є об'єктивним та сучасним методом. На 5 курсі медичного факультету запроваджено проведення циклових занять. Сутність яких полягає в тому що студент більшу частину занять працюють самостійно над виконання індивідуальних завдань з фармакотерапії, корекції побічної дії, врахування особливостей взаємодії лікарських препаратів за листами призначень. Самостійна робота під контролем викладача, як напрямок нової методології організації навчального процесу, дозволить студенту досягти більш високої рейтингової оцінки за шкалою ECTS.

Найефективнішими технічними засобами навчання та контролю знань студентів є комп'ютерні програми. Кафедра має універсальні комп'ютерні програми для тестування (поточного, проміжного, залікового). Враховуючі необхідність розвинення клінічного мислення у студента в процесі викладання викладачі не відмовляються від рішення клінічних задач, які пропонують як умову, так і опис реального клінічного випадку. Студент повинен відповісти на ряд запитань, що відповідають етапам прийняття рішень лікарем – постановка діагнозу, вибір тактики терапевтичних призначень, врахування взаємодії ліків, їх ефективності та безпеки. Наявність персональних комп'ютерів спонукає студентів самостійно встановлювати зв'язок між різними галузями медичних знань, дає можливість вивчати матеріал при самостійній роботі на практичних заняттях лекції для клінічних ординаторів. Більш складний рівень клінічних задач представляють ділові ігри. Студенти самостійно формулюють клінічні ситуації та шукають шляхи до їх вирішення. На заняттях також передбачається оцінка ефективності та безпеки лікарських засобів, що призначаються лікарями. З цією метою студенти проводять оцінку призначень з історії хвороби та опитуванням

хворого, застосовуючи алгоритм вибору найбільш ефективного та безпечного лікарського засобу.

У зв'язку з вищевикладеним зрозуміло, що викладання клінічної фармакології потребує постійного втілення в педагогічний процес методів покращенню навчання майбутнього спеціаліста. Для цього, на практичних заняттях доцільно застосовувати різні форми навчання – розв'язання діагностичних завдань з послідовним визначенням найбільш ефективного лікування, ділові ігри, рішення комп'ютерних тестів, дискусії з актуальних проблем клінічної фармакології, корекція призначеної фармакотерапії біля "ліжка хворого", розв'язання деяких проблемних питань, інше. Значна увага приділяється контролю викладачем самостійної роботи студентів по вивченню оглядових лекцій та статей, сучасних схем фармакотерапії в наукових виданнях, проспектів та анотацій на препарати відомих фармацевтичних фірм, написанню рефератів з певних тем. Для допомоги студентам в самостійній роботі профілізовані та видані декілька учбових посібників. З метою розвитку у майбутніх лікарів клініко-фармакологічного мислення і вміння прийняти самостійне рішення, на кафедрі впроваджено в програму навчання протокол з ефективності та безпеки використання лікарських засобів, за яким студент складає програму фармакотерапії з урахуванням фармакологічних властивостей препаратів, максимальної ефективності та безпеки для певного хворого.

Таким чином, поліпшення результатів освітньої діяльності, розробка методик впровадження нових інформаційних технологій – нагальне завдання кожного викладача. Новітні технології навчання мають пріоритетне значення у формуванні знань та світогляду майбутніх спеціалістів. Втіленню їх в навчальний процес на кафедрі експериментальної та клінічної фармакології з клінічною імунологією та алергологією ВДНЗУ «УМСА» приділяється постійна увага.